

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen tilisiirtolaiksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 5/1999 vp tilisiirtolaiksi. Eduskunta, jolle talousvaliokunta on antanut asiasta mie-

tintönsä n:o 2/1999 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Tilisiirtolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen luottolaitoksen tai muun laitoksen toteutettavaksi annettuun tilisiirtoon, jonka toimeksiantajana ei ole luottolaitos, muu maksujen välittäjä eikä rahoitusyhteisö ja joka toteutetaan:

- 1) Suomessa (*kotimaan tilisiirto*);
- 2) Suomen ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (*ETA-valtio*) välillä (*ETA-tilisiirto*); tai
- 3) Suomen ja Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion (*kolmas valtio*) välillä (*kolmannen valtion tilisiirto*).

Tämän lain 2 ja 3 lukua ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) sellaiseen yli 50 000 euron määrää vastaavan määrän suuruiseen kotimaan tilisiirtoon, jota ei toteuteta Suomen rahassa ja jonka toteuttamiseen osallistuu toisessa valtiossa toimiva välittäjälaitos;
- 2) sellaiseen ETA-tilisiirtoon, joka toteutetaan kolmannen valtion valuutassa taikka

ylittää 50 000 euroa tai sitä vastaavan määrän; eikä

- 3) kolmannen valtion tilisiirtoon.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) luottolaitoksella

a) luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 2 §:n 1 momentissa ja ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua luottolaitosta; ja

b) sellaisen luottolaitoksen, jonka kotipaikka on ETA-valtion ulkopuolella, ETA-valtiossa sijaitsevaa sivukonttoria, joka liiketoimintanaan toteuttaa tilisiirtoja;

2) rahoitusyhteisöllä

a) sijoitusrahastolain (48/1999) 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettua sijoitusrahastoa ja 10 kohdassa tarkoitettua yhteissijoitusyritystä;

b) sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä ja ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun

lain (580/1996) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua ulkomaista sijoituspalveluyritystä;

c) vakuutusyhtiölain (1062/1979) 1 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua henkivakuutusyhtiötä ja vahinkovakuutusyhtiötä sekä ulkomaista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua ulkomaista henkivakuutusyhtiötä ja 4 kohdassa tarkoitettua ulkomaista vahinkovakuutusyhtiötä;

d) vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistystä; sekä

e) muuta sellaista kotimaista ja ulkomaista yritystä, joka harjoittaa samanlaista toimintaa kuin edellä tässä kohdassa tarkoitettut yritykset;

3) *muulla maksujen välittäjällä* luonnollista henkilöä tai yhteisöä, joka ei ole luottolaitos ja joka liiketoimintanaan toteuttaa tilisiirtoja;

4) *laitoksella* luottolaitosta ja muuta maksujen välittäjää sekä sellaista luottolaitoksen toisessa ETA-valtiossa sijaitsevaa sivukonttoria, joka osallistuu tilisiirtojen toteuttamiseen;

5) *välittäjälaitoksella* maksumääräyksen antajan ja saajan laitoksen ohella tilisiirtoon osallistuvaa laitosta;

6) *tilisiirrolla* laitoksen maksumääräyksen antajan toimeksiannosta tekemää rahansiirtoa saajalle samaan tai toiseen laitokseen;

7) *maksumääräyksellä* maksumääräyksen antajan laitokselle antamaa ehdotonta määräystä suorittaa tilisiirto saajalle;

8) *saajalla* tilisiirron lopullista vastaanottajaa, jonka käytettävissä olevalle tilille tilisiirron varat maksetaan;

9) *maksumääräyksen antajalla* sitä, joka antaa määräyksen suorittaa tilisiirto saajalle;

10) *asiakkaalla* maksumääräyksen antajaa tai saajaa asyayhteyden mukaan;

11) *hyvityskorolla*

a) korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa säädetyn koron määräistä korkoa, jos asiakkaalle korvausvelvollinen laitos sijaitsee Suomessa; ja

b) jos asiakkaalle korvausvelvollinen laitos sijaitsee muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa, tässä ETA-valtiossa sovellettavaa vastaavaa korkoa; sekä

12) *maksumääräyksen hyväksymispäivällä* päivää, jona maksumääräyksen antajan laitos on saanut tilisiirron toteuttamiseksi tarvittavat tiedot ja kaikki laitoksen asettamat tilisiirron katetta ja toteuttamista koskevat

ehdot ovat täyttyneet.

Suomessa suoritettu käteismaksu samassa laitoksessa Suomessa olevalle maksajan tilille ei kuitenkaan ole 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu tilisiirto.

3 §

Pakottavuus

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän lain säännöksistä asiakkaan vahingoksi, on mitätön, jollei jäljempänä toisin säädetä.

2 luku

Tilisiirrosta annettavat tiedot

4 §

Tiedot ennen maksumääräyksen antamista

Laitoksen on pidettävä asiakkaidensa saatavilla kirjallisesti ja tarvittaessa myös sähköisesti helposti ymmärrettävissä olevat tiedot tilisiirtoihin sovellettavista ehdoista. Tietoihin on sisällytettävä selvitys ainakin seuraavista seikoista:

1) aika, jonka kuluessa tilisiirron varat maksetaan saajan laitoksen tilille;

2) ajankohta, josta lukien 1 kohdassa tarkoitettu aika lasketaan;

3) aika, jonka kuluessa saajan laitoksen tilille siirretyt varat maksetaan saajan tilille;

4) laitoksen asiakkaaltaan perimien palkkioiden ja kulujen määrä tai niiden laskentatapa;

5) laitoksen mahdollisesti käyttämä arvo päivä; ja

6) asiakkaan käytettävissä olevat oikaisukeinot ja niihin turvautuminen.

Ulkomaan valuutan määraisten kotimaan tilisiirtojen ja ETA-tilisiirtojen osalta laitoksen on lisäksi pidettävä saatavilla tiedot käytettävistä valuutan vaihtokursseista.

5 §

Tilisiirron toteuttamisen jälkeen annettavat tiedot

Sen jälkeen kun maksumääräyksen antajan laitos on toteuttanut tilisiirron tai saajan laitos on vastaanottanut tilisiirtomaksun, sen on

toimitettava asiakkaalleen selvitys ainakin seuraavista seikoista:

- 1) tiedot, joiden avulla asiakas voi tunnistaa tilisiirron;
- 2) tilisiirron alkuperäinen määrä;
- 3) asiakkaalta perittävien kuluja ja palkkioiden määrä; ja
- 4) laitoksen mahdollisesti käyttämä arvo-päivä.

Laitoksen on toimitettava 1 momentissa tarkoitetut tiedot asiakkaalleen helposti ymmärrettävässä muodossa kirjallisesti ja tarvittaessa sähköisesti, jollei asiakas ole nimenomaisesti luopunut oikeudestaan saada tietoja.

Jos maksumääräyksen antaja on määrännyt, että saajan on maksettava kokonaan tai osittain tilisiirrosta aiheutuvat kustannukset, saajan laitoksen on ilmoitettava siitä saajalle.

Jos on suoritettu valuutanvaihto, vaihdon suorittaneen laitoksen on ilmoitettava asiakkaalleen käytetty vaihtokurssi.

3 luku

Laitoksen vähimmäisvelvoitteet

6 §

Laitoksen erityissitoumukset

Jollei laitos kieltäydy hyväksymästä erityisin ehdoin annettua tilisiirtotoimeksiantoa, sen on asiakkaan pyynnöstä sitouduttava toteuttamaan tilisiirto toimeksiannon mukaisessa määräajassa ilmoittamiaan palkkioita ja kuluja vastaan. Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske mahdollisesti käytettävästä valuutan vaihtokurssista riippuvia kuluja.

7 §

Tilisiirron toteuttamisaika

Maksumääräyksen antajan laitoksen on maksettava tilisiirron varat saajan laitoksen tilille sovituksessa määräajassa. Jos määräajasta ei ole sovittu, Suomen rahan määräisen kotimaan tilisiirron varat on maksettava saajan laitoksen tilille viimeistään maksumääräyksen hyväksymispäivää seuraavana pankkipäivänä ja ulkomaan rahan määräisen kotimaan tilisiirron sekä ETA-tilisiirron varat viimeis-

tään maksumääräyksen hyväksymispäivää seuraavana viidentenä pankkipäivänä.

Saajan laitoksen on maksettava tilisiirron varat saajan tilille sovituksessa ajassa. Jos määräajasta ei ole sovittu, saajan laitoksen on maksettava tilisiirron varat saajan tilille viimeistään sitä päivää seuraavana pankkipäivänä, jona varat maksettiin saajan laitoksen tilille.

8 §

Korvaus määräajan noudattamatta jättämisestä

Jos tilisiirron varoja ei ole maksettu saajan laitoksen tilille 7 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa, maksumääräyksen antajan laitoksen on maksettava maksumääräyksen antajalle korvauksena määräajan noudattamatta jättämisestä tilisiirron määrälle hyvityskorkoa 7 §:n 1 momentissa säädetyn määräajan päättymisestä siihen päivään asti, jona tilisiirron varat on maksettu saajan laitoksen tilille. Jos tilisiirron varoja ei ole maksettu saajan laitoksen tilille määräajassa välittäjä-laitoksesta johtuvasta syystä, sen on maksettava edellä säädetyllä tavalla laskettu korvaus maksumääräyksen antajan laitokselle.

Jos saajan laitos ei ole maksanut tilisiirron varoja saajan tilille 7 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa, sen on maksettava maksumääräyksen saajalle korvauksena määräajan noudattamatta jättämisestä tilisiirron määrälle hyvityskorkoa 7 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättymisestä siihen päivään asti, jona varat on maksettu saajan tilille.

Asiakkaalla ei kuitenkaan ole oikeutta tässä pykälässä säädettyyn korvaukseen, jos laitos osoittaa, että maksu on viivästynyt asiakkaasta johtuvasta syystä.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei rajoita asiakkaan eikä tilisiirtoon osallistuneen laitoksen mahdollisia muita oikeuksia.

9 §

Tilisiirron täysimääräisyys

Tilisiirtoon osallistuvan laitoksen on maksumääräyksen hyväksymispäivän jälkeen toteutettava tilisiirto täysimääräisenä, jollei maksumääräyksen antaja ole erikseen mää-

rännyt, että saajan on maksettava kokonaan tai osittain tilisiirrosta aiheutuvat kustannukset.

Saajan laitoksella on oikeus noudatettujen ehtojen tai käytäntöjen mukaisesti veloittaa saajan tililtä tilinhoitoon liittyviä maksuja.

10 §

Tilisiirrosta tehty virheelliset vähennykset

Jos laitos on vähentänyt 9 §:n säännösten vastaisesti tilisiirron määrää:

1) maksumääräyksen antajan laitos on velvollinen maksumääräyksen antajan pyynnöstä siirtämään sen tai välittäjälaitoksen vähentämän määrän saajalle, jollei maksumääräyksen antaja pyydä, että vähennetty määrä maksetaan hänelle;

2) välittäjälaitos on velvollinen siirtämään vähentämänsä määrän maksumääräyksen antajan laitokselle, jollei maksumääräyksen antajan laitos pyydä, että vähennetty määrä siirretään saajalle; ja

3) saajan laitos on velvollinen siirtämään saajalle vähentämänsä määrän.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei rajoita asiakkaan mahdollisia muita oikeuksia.

11 §

Toteuttamatta jätetyn tilisiirron määrän palauttaminen

Jos tilisiirron varoja ei ole maksettu saajan laitoksen tilille 7 §:n 1 momentissa säädetys- sä ajassa, maksumääräyksen antajan laitoksen on palautettava maksumääräyksen antajalle toteuttamatta jätetyn tilisiirron määrä. Ulkomaan rahan määräisen kotimaan tilisiirron ja ETA-tilisiirron osalta laitos ei kuitenkaan ole velvollinen palauttamaan enempää kuin 12 500 euroa tai sitä vastaavan määrän.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei rajoita maksumääräyksen antajan mahdollisia muita oikeuksia.

12 §

Korvaus tilisiirron toteuttamatta jättämisestä

Maksumääräyksen antajan laitoksen on maksettava 11 §:n nojalla palautettavan tilisiirron määrän lisäksi maksumääräyksen antajalle tilisiirron kokonaismäärälle hyvityskorkoa maksumääräyksen hyväksymispäivän

ja tilisiirron määrän palauttamispäivän väliseltä ajalta sekä maksumääräyksen antajan maksamien tilisiirrosta aiheutuneiden kulujen määrä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei rajoita maksumääräyksen antajan mahdollisia muita oikeuksia.

13 §

Palautettavan määrän ja korvauksen maksaminen

Maksumääräyksen antajalla on oikeus vaatia toteuttamatta jätetyn tilisiirron määrän palauttamista ja korvausta tilisiirron toteuttamatta jättämisestä sen jälkeen, kun 7 §:n 1 momentissa säädetty määräaika on päättynyt. Maksumääräyksen antajan laitoksen on maksettava 11 ja 12 §:ssä tarkoitetut varat maksumääräyksen antajalle 14 pankkipäivän kuluessa vaatimuksen esittämisestä, jollei tilisiirron varoja ole tällä välin maksettu saajan laitoksen tilille.

14 §

Välittäjälaitoksen vastuu tilisiirron toteuttamatta jättämisestä

Välittäjälaitoksen on maksettava 11 §:n nojalla palautettavan tilisiirron määrä 12 §:ssä säädettyine korkoineen ja kuluineen laitokselle, joka antoi sille tilisiirtotoimeksiannon.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos tilisiirto on jäänyt toteuttamatta sen takia, että välittäjälaitokselle tilisiirtotoimeksiannon antanut laitos on antanut välittäjälaitokselle virheellisiä tai puutteellisia ohjeita. Välittäjälaitoksen on kuitenkin mahdollisuksiensa mukaan pyrittävä palauttamaan toteuttamatta jääneen tilisiirron määrä. Välittäjälaitoksella on oikeus vähentää mahdollisesti palautettavasta tilisiirron määrästä varojen takaisin saamisesta aiheutuneet yksilöidyt kulunsa.

15 §

Saajan laitoksen vastuu tilisiirron toteuttamatta jättämisestä

Mitä 11—14 §:ssä säädetään, ei sovelleta, jos saajan laitoksen valitsema välittäjälaitos on jättänyt tilisiirron toteuttamatta. Tällöin

saajan laitoksen on maksettava saajan tilille toteuttamatta jätetyn tilisiirron määrä. Ulkomaan rahan määräisen kotimaan tilisiirron ja ETA-tilisiirron osalta laitos ei kuitenkaan ole velvollinen suorittamaan enempää kuin 12 500 euroa tai sitä vastaavan määrän.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei rajoita saajan mahdollisia muita oikeuksia.

16 §

Tilisiirron toteuttamatta jääminen maksumääräyksen antajasta johtuvasta syystä

Mitä 11—15 §:ssä säädetään, ei sovelleta, jos:

1) tilisiirto on jäänyt toteuttamatta sen takia, että maksumääräyksen antaja on antanut laitokselle virheellisiä tai puutteellisia ohjeita; tai

2) maksumääräyksen antajan nimenomaisesti valitsema välittäjälaitos on jättänyt tilisiirron toteuttamatta.

Tilisiirtoon osallistuneiden laitosten on mahdollisuuksiensa mukaan pyrittävä palautamaan 1 momentissa tarkoitetusta syystä toteuttamatta jääneen tilisiirron määrä. Jos maksumääräyksen antajan laitos on saanut tilisiirron määrän takaisin, sen on palautettava määrä maksumääräyksen antajalle. Maksumääräyksen antajan laitoksella ja muilla tilisiirtoon osallistuneilla laitoksilla on kuitenkin oikeus vähentää palautettavasta tilisiirron määrästä varojen takaisin saamisesta aiheutuneet yksilöidyt kulunsa.

4 luku

Erinäiset säännökset

17 §

Tilisiirtomaksun sitovuus sivullisiin nähden

Tilisiirtomaksu sitoo maksumääräyksen antajan velkojia ja muita sivullisia, kun saajan laitos on saanut tarvittavat tiedot tilisiirron varojen maksamiseksi saajan tilille, ja:

1) tilisiirron varat on maksettu saajan laitoksen tilille; tai

2) saajan laitoksen asettamat tilisiirron ka-
tetta koskevat ehdot ovat muutoin täyttyneet.

Tilisiirtomaksu sitoo maksumääräyksen antajan velkojia kuitenkin aina, kun tilisiirron varat on maksettu saajan tilille.

18 §

Maksumääräyksen peruuttaminen

Maksumääräyksen antajalla ei ole oikeutta peruuttaa maksumääräystä sen jälkeen, kun tilisiirtomaksu sitoo 17 §:n nojalla sivullisia.

Jos tilisiirto toteutetaan eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä maksujärjestelmän ehdoista annetussa laissa (588/1997) tarkoitettun maksujärjestelmän välityksellä, maksumääräyksen antajalla ei kuitenkaan ole oikeutta peruuttaa maksumääräystä sen jälkeen, kun järjestelmän osapuoli ei järjestelmän sääntöjen mukaan saa peruuttaa maksumääräystä.

19 §

Maksumääräyksen antajan vapautuminen suoritusvelvoitteestaan saajaan nähden

Maksumääräyksen antajan katsotaan täyttäneen suoritusvelvoitteensa saajalle tilisiirron varojen määrällä silloin, kun tilisiirtomaksu sitoo 17 §:n nojalla sivullisia, jollei muualla toisin säädetä tai maksumääräyksen antajan ja saajan välisestä sopimuksesta tai omaksumasta käytännöstä taikka kauppatastavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä maksumääräyksen antajaa ja saajaa sitovana, johdu muuta.

20 §

Ylivoimainen este

Tilisiirtoon osallistuva laitos vapautuu 2 ja 3 luvussa säädetystä velvoitteestaan, jos se voi osoittaa, että velvoitteen täyttämisen estää sellainen epätavallinen ja ennalta-arvaamaton este, johon se ei ole voinut vaikuttaa ja jonka seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laitokselle rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (68/1998) säädettyjä velvoitteita.

5 luku

Voimaantulo

21 §

Sellaisiin tilisiirtoihin, joita koskevan maksumääräyksen hyväksymispäivä on ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 1999